

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція магістрантів
та молодих вчених**

**«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У XXI
СТОЛІТТІ»**

**Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права:
національний і міжнародний вимір**

17 листопада 2022 року

Білі Церква
2022

4. Петруня В.В. Поняття та система способів захисту прав суб'єктів господарювання дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.04. Одеса, 2019. 221 с.
5. Постанова Вищого господарського суду України від 09.09.2009 по справі № 39/44-09 про стягнення коштів за недійсним правочином. URL:<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/488761>
6. Господарсько-процесуальний кодекс від 6 листопада 1991 року № 1798-XII Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст. 56.
7. Постанова Вищого господарського суду України від 21 липня 2009 р. № 31/382. URL:http://www.arbitr.gov.ua/docs/28_2426099.html
8. Постанова Верховного Суду України від 12 лютого 2009 року URL:<http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/83221D79113396FFC2257854004A22A1?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=83221D79113396FFC2257854004A22A1&Count=500&>

УДК: 081

ЛАСТОВКА О.П., магістрант

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК О.Г.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Під час війни росії проти України, її суверенітету, цілісності та недоторканості, правового суспільства та усього цивілізованого світу, актуальним постає питання застосування та дотримання норм міжнародного гуманітарного права, їх практичного застосування.

Ключові слова: міжнародне гуманітарне право, порушення прав людини, воєнні злочини.

На сьогодні як ніколи актуальним постає питання дії гуманітарного права та захист прав людини в умовах війни, оскільки Україна протистоїть військовій агресії росії проти суверенітету, територіальної цілісності та незалежності (відповідно до Указу Президента України введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, на разі воєнний стан продовжено відповідним указом до 19.02.2023).

Говорячи про збройні конфлікти неможливо не сказати, що Україна ратифікувала Женевські конвенції та Додаткові протоколи I і II від 25 січня 1990 року.[3, 150] Слід зазначити, що нашою Конституцією (а зокрема статтею 9) чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства, а з метою виконання взятих Україною міжнародних зобов'язань та забезпечення виконання норм міжнародного гуманітарного права командири, начальники і штаби під час організації і у ході ведення воєнних дій повинні враховувати норми міжнародного гуманітарного права.

Міжнародне гуманітарне право, застосовуване в збройних конфліктах, представляє собою сукупність принципів і норм, що регулюють відносини між воюючими, їх відносини з нейтральними країнами, що встановлюють правила, поведження з військовополоненими, пораненими, хворими й цивільним населенням з метою захисту жертв війни, вибору засобів і методів ведення збройної боротьби. На сьогодні чітко прослідковуються порушення міжнародного та гуманітарного права.

Згідно IV Гаазької конвенції про закони і звичаї сухопутної війни 1907 року, всяке істотне порушення перемир'я однієї зі сторін дає право іншій стороні відмовитися від нього і навіть в крайньому випадку відновити військові дії (ст. 40) [2,110]. Однак порушення перемир'я окремими особами, діючими за власним рішенням, дає тільки право вимагати покарання винних і винагороди за понесені втрати, якщо вони сталися. Навіть Н. Макіавеллі у своїй праці «Державець» зазначає, що війна є єдиним обов'язком правителя, ведення якого він не має права покладати на когось іншого.

Слід сказати, що у 1981 р. була підписана Конвенція про заборону й обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять

надмірні ушкодження чи мають невибірково дію, до якої додаються чотири протоколи. Зокрема встановлені заборони й обмеження на використання звичайних мін, дистанційно керованих мін, мін-пасток. Заборонено використовувати міни проти цивільного населення. Сторони в конфлікті повинні реєструвати розташування всіх запланованих мінних полів і районів, де використовували міни-пастки. Обмежене застосування запалювальної зброї (вогнететів, фугасів, снарядів, ракет, гранат, мін, бомб, ємкостей із запалювальними речовинами). Використання авіації є припустимим, але її не можна використовувати проти невійськових об'єктів, мирного населення тощо. Заборонені такі методи ведення війни: зрадницьки вбивати чи ранили ворога; вбивати чи ранили ворога, який склав зброю; оголошувати тому, хто обороняється, що пощади не буде; незаконно використовувати парламентарський прапор чи прапор держави, що не бере участі в конфлікті, прапор чи знаки Червоного Хреста; примушувати громадян ворожої держави брати участь у бойових діях проти своєї держави; геноцид під час війни; взяття заручників; бомбардування незахищених міст; інші дії. Як можна помітити, з боку росії-країни агресора, можна спостерігати порушення усіх перелічених правил війни.

Таким чином, можна дійти висновку, що міжнародні договори у сфері захисту прав людини є важливими навіть під час збройних конфліктів. Разом з тим, аналізуючи думки юристів, можна сказати, що норми сфери захисту прав людини суміжні і нероздільні від норм міжнародного гуманітарного права та правил ведення війни чи збройних конфліктів.

Збройний напад Російської Федерації на Україну призвів до серйозних і масових порушень прав людини та міжнародного гуманітарного права, що має катастрофічні наслідки для реалізації практично всіх прав людини людьми в Україні. Зокрема, ми зіткнулися з переконливими доказами моделей порушень права на життя, включаючи свавільні вбивства та насильницькі зникнення, а також порушення права власності, включаючи масове руйнування цивільної інфраструктури; порушення заборони катувань і жорстокого поводження, зокрема насильства за гендерною ознакою та сексуального насильства, пов'язаного з війною; а також порушення права на свободу та недоторканність, включаючи викрадення та свавільне утримання під вартою чи без зв'язку з зовнішнім світом [6]. Ідентифіковані моделі певних типів порушень міжнародного гуманітарного права, включаючи напади широкого або систематичного характеру, вказують на можливу кваліфікацію багатьох таких порушень як військових злочинів або злочинів проти людяності. Наразі, лідери європейських країн віддають особливу шану мужності та відданості українських правозахисників у документуванні та вирішенні порушень прав людини та міжнародного гуманітарного права та закликають міжнародну спільноту продовжувати підтримувати їхню роботу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про закони і звичаї сухопутної війни (IV Гаазька конвенція): Міжнародний документ від 18.10.1907. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_765#Text
2. Вовк О.О. Закони та звичаї війни: теоретико-правовий аспект. Часопис Академії адвокатури України . 2012. № 3. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-3/12vootpa.pdf> 21:25/08.04.2013.
3. Женевська Конвенція про захист цивільного населення під час війни: прийнята 12 серп. 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154.
4. Пашковський М.І. Чи захищає міжнародне гуманітарне право лише цивільних осіб, які знаходяться під владою сторони противника?. Collection of scientific papers «ЛОГОС», 2022, September 16, 2022; Boston, USA, P. 35–38. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/312>
5. Попович К.В. Гібридна війна як сучасний спосіб ведення війни: історичний та сучасний виміри. Науковий вісник ужгородського університету. серія: історія. 2016. 2. С. 75–79.
6. Меморандум «Про наслідки війни в Україні для сфери захисту прав людини». Страсбург, 2022. URL: rm.coe.int/memorandum-on-the-human-rights-consequences-of-the-war-in-ukraine/1680a72bd4

ЗМІСТ

Гайдук В.С., Новак Т.С. До питання здійснення державного контролю за раціональним використанням та охороною земель.....	3
Льчук М., Пахомова А.О. Щодо питання патентування в Україні.....	4
Качалов В, Тимощук О.Г. Інформаційна безпека у міжнародному та національному вимірі – виклики сьогодення.....	6
Луценко О.Д., Пахомова А.О. Проблеми в сфері реєстрації сортів рослин в Україні.....	8
Музиченко С. К., Макаруч В. В. Окремі аспекти кваліфікації розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів військовослужбовцями в умовах воєнного стану.....	10
Олексієнко Ю.В., Сімакова С.І. Законність слідчих (розшукових) дій як гарантія прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального впровадження проти доквілля.....	12
Розумей Д.І., Макаруч В.В. Окремі аспекти адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху.....	14
Черняк Ю., Тимощук О.Г. Теоретичні засади банкрутства в Україні та європейських країнах: порівняльний аспект.....	16
Шарасвський Ю.І., Бровко Н.І. Реалізація процедури юрисдикційного захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання в Україні.....	18
Ластовка О.П., Мельник О.Г. Дія міжнародного гуманітарного права в контексті захисту прав людини в умовах війни в Україні.....	20